

KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

BADK-133-49/17 MKo
P9-27/17

Warszawa, dnia 4 października 2017 r.

Nr: 32980	Data wpływu petycji 6 sierpnia 2017 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 3 października 2017 r.

KODEKS RODZINNY I OPIEKUŃCZY

TEMAT

WSPÓLNOŚĆ MAJĄTKOWA MAŁŻEŃSKA

WNOSZĄCY PETYCJĘ: petycja indywidualna

Pan Grzegorz Popek.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą mającą na celu zmianę ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, w zakresie zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJĘ:

Zdaniem autora petycji zapisy ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy łamią zasadę równości obywateli gwarantowaną przez Konstytucję RP. Wnioskodawca twierdzi, iż w skutek funkcjonowania przepisów dotyczących wspólności ustawowej małżeńskiej w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, pogwałcone są prawa jednego z małżonków, który poprzez własną pracę i staranie się o byt rodziny wypracował osobiście majątek i mienie, a poprzez zobowiązania drugiego małżonka musi ponosić odpowiedzialność majątkową (finansową), co jest nie zgodne z zasadą równości obywatelskiej.

Z powyżej przywołanych względów autor petycji proponuje zmianę przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego poprzez zniesienie wspólności majątkowej małżeńskiej, wprowadzenie zapisów dotyczących indywidualnej odpowiedzialności małżonków za zaciągnięte zobowiązania podczas trwania małżeństwa oraz wprowadzenie całkowitej odrębności odnośnie majątku wspólnego małżonków.

STAN PRAWNY:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 stanowi, iż wszyscy są równi wobec prawa. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 682), dalej „k.r.o.” w art. 23 stanowi, iż małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli.

Zgodnie z art. 31 § 1 i 2 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa), obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Do majątku wspólnego małżonków należą w szczególności:

- pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków;
- dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków;
- środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków;
- kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Art. 33 k.r.o stanowi, iż do majątku osobistego każdego z małżonków należą m. in.: przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej, przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił, prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom, przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków, prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie, przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; nie dotyczy to jednak renty należnej poszkodowanemu małżonkowi z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo z powodu zwiększenia się jego potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość, wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków.

Zgodnie z art. 36 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie są obowiązani współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym, w szczególności udzielać sobie wzajemnie informacji o stanie majątku wspólnego, o wykonywaniu zarządu majątkiem wspólnym i o zobowiązaniach obciążających majątek wspólny. Małżonek może sprzeciwić się czynności zarządu majątkiem wspólnym zamierzonej przez drugiego małżonka, z wyjątkiem czynności w bieżących sprawach życia codziennego lub zmierzającej do zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny albo podejmowanej w ramach działalności zarobkowej (art. 36¹ § 1 k.r.o.).

Zgoda drugiego małżonka jest potrzebna do dokonania:

- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego, jak również prowadzącej do oddania nieruchomości do używania lub pobierania z niej pożytków;

- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;
- czynności prawnej prowadzącej do zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wdzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;
- darowizny z majątku wspólnego, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych.

Ważność umowy, którą zawarł jeden z małżonków bez wymaganej zgody drugiego, zależy od potwierdzenia umowy przez drugiego małżonka (art. 37 § 2 k.r.o.).

Jeżeli jeden z małżonków odmawia zgody wymaganej do dokonania czynności, albo jeżeli porozumienie z nim napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, drugi małżonek może zwrócić się do sądu o zezwolenie na dokonanie czynności. Sąd udziela zezwolenia, jeżeli dokonania czynności wymaga dobro rodziny.

Z ważnych powodów sąd może na żądanie jednego z małżonków pozbawić drugiego małżonka samodzielnego zarządu majątkiem wspólnym; może też postanowić, że na dokonanie czynności wskazanych w art. 37 § 1 zamiast zgody małżonka będzie wydane zezwolenie sądu. Postanowienia te mogą być uchylone w razie zmiany okoliczności (art. 40 k.r.o.).

Zgodnie z art. 43 k.r.o. oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym.

Małżonkowie mogą przez umowę zawartą w formie aktu notarialnego wspólnie ustawową rozszerzyć lub ograniczyć albo ustanowić rozdzielność majątkową lub rozdzielność majątkową z wyrównaniem dorobków (umowa majątkowa).

Umowa (intercyza) może także poprzedzać zawarcie małżeństwa (art. 47 § 1 k.r.o.). W razie umownego ustanowienia rozdzielności majątkowej, każdy z małżonków zachowuje zarówno majątek nabyty przed zawarciem umowy, jak i majątek nabyty później.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Ministerstwa Sprawiedliwości 21 sierpnia 2017 r. wpłynęła petycja o takiej samej treści i wnioskach jak petycja prezentowana. W resorcie trwa analiza petycji, a przewidywany termin jej załatwienia (udzielenia odpowiedzi) wyznaczono nie później niż na 21 listopada 2017 r.

Tożsamą petycję złożono do Sejmu 31 sierpnia 2017 r. (BKSP-145-275/17). Petycja została 14 września 2017 r. skierowana do Komisji do Spraw Petycji.

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz